

Lieta C-745/22

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2022. gada 2. decembris

Iesniedzējtiesa:

Symvoulio tis Epikrateias (Valsts padome, Grieķija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 8. novembris

Prasītājs:

Micreos Food Safety BV

Atbildētājs:

Eniaios Foreas Elegchou Trofimon (E.F.E.T.)

Pamatlietas priekšmets

Prasība atcelt *Eniaios Foreas Elegchou Trofimon* (Vienotā pārtikas kontroles iestāde) valdes priekšsēdētāja aktu, ar kuru tika noraidīts prasītājas sabiedrības atļaujas pieprasījums laist Grieķijas tirgū tās produktu “Listex™ P100” kā pārstrādes palīg līdzekli dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktiem.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts saskaņā ar LESD 267. pantu, īpaši ņemot vērā Regulas Nr. 853/2004 3. panta 2. punkta noteikumu, kura interpretācija rada šaubas.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Regula (EK) Nr. 853/2004 ir jāinterpretē tādējādi, ka tās 3. panta 2. punkta piemērošanas jomā ietilpst (un līdz ar to tā laišanai Eiropas tirgū saskaņā ar regulas 11.a pantu ir jāsaņem iepriekšēja Komisijas atļauja) tāds produkts kā

prasītājas sabiedrības produkts “Listex™ P100”, kam piemīt attiecīgajā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) 2016. gada 7. jūlija atzinumā aprakstītās īpašības, un kas turklāt, kā apgalvo prasītāja, ražošanas procesa pēdējos posmos tiek izmantots ārpus kautuves telpām un nav paredzēts dzīvnieku izcelsmes produktu attīrīšanai no virsmas piesārņojuma, bet gan piesārņojuma novēršanai?

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša,

2. Vai Regula (EK) Nr. 1333/2008 ir jāinterpretē tādējādi, ka iepriekš minētais prasītājas produkts ir pārtikas piedeva vai pārstrādes palīg līdzeklis (Regulas Nr. 1333/2008 3. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts)?

Attiecīgās Savienības tiesību normas un Tiesas judikatūra

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV 2002, L 31, 1. lpp.).

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 852/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par pārtikas produktu higiēnu (OV 2004 L 139, 1. lpp. un labojums OV 2004, L 226, 3. lpp.): 1. panta 1. punkts un 2. panta, 1. punkta a) un f) apakšpunkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 853/2004 (2004. gada 29. aprīlis), ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku (OV 2004, L 139, 55. lpp. un labojums OV 2004, L 226, 22. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1243 (2019. gada 20. jūnijs) (OV 2019, L 198, 241. lpp.): 2., 9., 10., 11., 12., 14., 18., 27., 28. un 30. apsvērums, 2. pants, 3. panta 2. punkts un 11.a panta 1. punkts.

Komisijas Regula (EK) Nr. 2073/2005 (2005. gada 15. novembris) par pārtikas produktiem piemērojamiem mikrobioloģiskajiem kritērijiem (OV 2005, L 338, 1. lpp.).

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1333/2008 (2008. gada 16. decembris) par pārtikas piedevām (OV 2008, L 354, 16. lpp.): 1. panta 1. punkts, 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 3. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts un 4. panta 1. un 2. punkts.

Tiesas spriedums, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Francija (C-333/08, EU:C:2010:44).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Pārtikas un dzērienu kodekss (Valsts galvenās ķīmijas laboratorijas Augstākās ķīmijas padomes Lēmums 1100/87, ko apstiprinājis finanšu ministrs, *Oficiālais*

Vēstnesis B 788/31.12.1987.) un tā turpmākie grozījumi: 2. panta 3. punkta l) un m) apakšpunkts, 12.*bis* panta 5. punkts, 29. panta 3. punkts, 36.*bis* pants, 44. pants, 80.*ter* pants, 83. pants un 144. panta 8. punkts.

Likums 2741/1999, Vienotā pārtikas kontroles iestāde, citi noteikumi saistībā ar jautājumiem, kas ir Attīstības ministrijas kompetencē, un citi noteikumi (*Oficiālais Vēstnesis* A 199/28.9.1999): 1. panta 1., 2., 3. un 5. punkts.

Īss lietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja sabiedrība 2015. gadā iesniedza Eiropas Komisijai pieprasījumu izsniegt atļauju tās produktam “Listex™ P100” kā dezinfekcijas līdzeklim listērijas baktēriju samazināšanai dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos.
- 2 Tās pieprasījums tika izskatīts saskaņā ar Regulas Nr. 853/2004 noteikumiem. 2016. gada 7. jūlijā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EFSA) sniedza zinātnisku atzinumu un sagatavoja atbilstošu noteikumu projektu, kas tika nodots apspriešanai. Tomēr noslēgumā ar 2018. gada 19. februāra vēstuli Komisija informēja prasītāju, ka neplāno turpināt tās pieprasījuma izvērtēšanu, jo nav nepieciešamā politiskā atbalsta.
- 3 2018. gada 26. februārī prasītāja atkārtoti norādīja, ka attiecīgais tās produkts nav dezinfekcijas līdzeklis, bet gan pārstrādes palīg līdzeklis, kas neietilpst Regulas Nr. 853/2004 piemērošanas jomā.
- 4 Ar divām 2019. gada 17. jūnija vēstulēm Komisija atkārtoti noraidīja prasītājas sabiedrības iesniegto pieteikumu, atgādinot, ka attiecībā uz atļaujas pieprasījumu tās produktam kā dezinfekcijas līdzeklim Komisija jau iepriekšējā vēstulē bija informējusi prasītāju, ka tā neveiks novērtējumu un, ņemot vērā, ka pat tad, ja attiecīgais produkts tiktu klasificēts kā pārstrādes palīg līdzeklis, kas principā neietilpst Regulas Nr. 853/2004 piemērošanas jomā, minētās regulas noteikumi tik un tā tiktu piemēroti, ciktāl attiecīgais produkts tiek izmantots dezinfekcijai. Turklāt Komisija uzsvēra, ka attiecībā uz šo jautājumu, kas ir Savienības tiesību jautājums, vienīgi Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir tā interpretācija.
- 5 2019. gada 16. augustā prasītāja sabiedrība iesniedza Eiropas Savienības Vispārējā tiesā prasību un pieteikumu par pagaidu noregulējumu par iepriekš minētajām Komisijas vēstulēm, ar kurām, pēc prasītājas uzskata, Komisija ne tikai noraidīja tās sākotnējo atļaujas pieprasījumu tās produktam kā dezinfekcijas līdzeklim un tās alternatīvo pieprasījumu atzīt produktu par nedezinficējošu pārstrādes palīg līdzekli, bet arī aizliedza tā laišanu Eiropas Savienības tirgū kā pārstrādes palīg līdzekli pārtikas produktiem.
- 6 Ar Vispārējās tiesas priekšsēdētāja 2019. gada 26. septembra rīkojumu (T-568/19 R, EU: T:2019:694) pieteikums par pagaidu noregulējumu tika noraidīts, pamatojoties uz to, ka apstrīdētās vēstules nebija lēmums ar saturu, ko tām piedēvēja prasītāja, un faktiski neaizliedza tās produkta tirdzniecību.

Vienlaikus šajā rīkojumā tika norādīta prasītājas iespēja ierosināt prasību tiesā par attiecīgajiem dalībvalstu iestāžu aktiem (prasītāja bija atsaukusies uz Igaunijas un Beļģijas iestāžu kaitējošajiem aktiem), tādējādi ļaujot valsts tiesām iesniegt prejudiciālu jautājumu Eiropas Savienības Tiesai.

- 7 Pēc tam 2019. gada 8. novembrī Komisija nosūtīja vēstuli dalībvalstu kompetentajām iestādēm, norādot, ka attiecībā uz argumentu, ar kuru tiek apgalvots, ka produkts ir uzskatāms par pārstrādes palīg līdzekli, uz ko neattiecas Regula Nr. 853/2004, tiek atzīmēts, ka “Listex™ P100” ietilpst minētās regulas 3. panta 2. punkta piemērošanas jomā, jo tā mērķis ir samazināt listērijas baktēriju piesārņojumu dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos, un tādēļ, pat ja tas tiktu klasificēts kā dezinficējošs pārstrādes palīg līdzeklis, tas joprojām būtu pakļauts apstiprināšanas prasībai saskaņā ar Regulu Nr. 853/2004. Šajā dokumentā Komisija arī atgādināja, ka netika izsniegta atļauja, pamatojoties uz regulas 3. panta 2. punktu, produkta laišanai tirgū tā izmantošanai dzīvnieku izcelsmes pārtikā, un norādīja, ka, pēc tās uzskata, dalībvalstīm nav nekādas iespējas atļaut produktu kā pārstrādes palīg līdzekli dzīvnieku izcelsmes pārtikai.
- 8 Pēc tam ar 2020. gada 27. aprīļa pieprasījumu veselības ministra vietniekam – kas ar Lauku attīstības un pārtikas ministrijas 2020. gada 21. maija vēstuli tika nosūtīts Vienotajai pārtikas kontroles iestādei tās kompetences ietvaros – prasītāja sabiedrība lūdza pārbaudīt, vai tās produkts “Listex™ P100” varētu tikt laists Grieķijas tirgū kā pārstrādes palīg līdzeklis dzīvnieku izcelsmes pārtikai, un apstiprinošas atbildes gadījumā piešķirt attiecīgu atļauju, norādot, ka attiecīgais produkts jau ir atzīts kā pārstrādes palīg līdzeklis citās valstīs (ASV, Kanādā, Austrālijā, Šveicē, Izraēlā).
- 9 Atbildot uz šo pieprasījumu, tika pieņemts Vienotās pārtikas kontroles iestādes valdes priekšsēdētāja 2020. gada 24. jūnija akts, proti, apstrīdētais akts pamatlietā, ar kuru bija noraidīts iepriekš minētais pieteikums atzīt attiecīgo produktu kā pārstrādes palīg līdzekli, norādot, ka tas ir dezinficējošs līdzeklis, un tādēļ tam ir nepieciešams iepriekšējs Komisijas apstiprinājums. Šajā aktā ir minēti arī iemesli, kas, pēc kompetentās iestādes ieskata, liedz atļaut produkta izmantošanu par pārstrādes palīg līdzekli (atbilstoša tiesiskā regulējuma trūkums, no iepriekš minētā EFSA atzinuma izrietošie iebildumi attiecībā uz produkta klasifikāciju par pārtikas piedevu vai pārstrādes palīg līdzekli un tā efektīvas un drošas izmantošanas iespēju), un izteikti vairāki iebildumi par to, vai iestādei būtu vēlams ieņemt nostāju jautājumā par attiecīgā produkta īpašībām, līdz Tiesa pieņems galīgo lēmumu šajā jautājumā.
- 10 Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītāja 2020. gada 28. septembrī iesniedza prasību *Symvoulia tis Epikrateias* (Valsts padome), proti, iesniedzējtiesā, par iepriekš minētā akta atcelšanu.
- 11 Konkrētāk, prasītāja apgalvo, ka tās produkts neietilpst Regulas Nr. 853/2004 3. panta 2. punkta piemērošanas jomā šādu iemeslu dēļ. Pirmkārt, minētais noteikums attiecas tikai uz dzīvnieku izcelsmes produktu dezinfekciju, kas notiek

kautuvēs, un šis nosacījums netiek izpildīts “Listex™ P100” gadījumā. Otrkārt, tās produkts ir paredzēts lietošanai pašos pēdējos ražošanas procesa posmos, arī pēc pārtikas produktu termiskās apstrādes, proti, kad tie jau ir dezinficēti un gatavi griešanai un iepakojšanai. Treškārt, tās produkts ir paredzēts nevis “dzīvnieku izcelsmes produktu attīrīšanai no virsmas piesārņojuma” minētā noteikuma izpratnē, bet gan paredz, ka produkti, uz kuriem tas tiek izmantots, nav piesārņoti, jo tā mērķis ir novērst piesārņojumu gadījumā, ja glabāšanas laikā līdz pārtikas produkta realizācijai un patēriņam listērijas baktērijas pārsniedz atļautās normas. Savu apgalvojumu pamatojumam prasītāja atsaucas uz Regulu Nr. 2073/2005 par pārtikas produktu mikrobioloģiskajiem kritērijiem.

- 12 Vienlaikus, pēc prasītājas sabiedrības atcelšanas prasības pamatlietā, Eiropas Savienības Vispārējā tiesa izdeva 2020. gada 18. decembra rīkojumu (T-568/19, EU: T:2020:647), kurā konstatēja, ka apstrīdētās Komisijas vēstules, pirmkārt, nebija uzskatāmas par apstrīdamiem aktiem un, otrkārt, neietvēra lēmumu, kas aizliedz produkta laišanu Eiropas Savienības tirgū, kā to kļūdaini uzskata prasītāja. Šajā rīkojumā attiecībā uz pamatprasību, tāpat kā iepriekšējā – attiecībā uz pagaidu noregulējuma pieteikumu, ir norādīts, ka prasītājai nav liegtas tiesības uz tiesisko aizsardzību, jo tā var ierosināt prasību par attiecīgajiem dalībvalstu iestāžu aktiem valstu tiesās, kas tādējādi tai ļauj iesniegt prejudiciālu jautājumu Tiesai.
- 13 Turklāt ar 2022. gada 7. februāra vēstuli Vienotās pārtikas kontroles iestādes priekšsēdētājs iesniedzējtiesai paskaidroja iemeslus, kādēļ pēc šīs iestādes uzskata nav iespējams produktu klasificēt kā pārstrādes palīg līdzekli citiem no dezinfekcijas atšķirīgiem mērķiem. Šie iemesli ir šādi: prasītāja nav iesniegusi atbilstošus datus, ņemot vērā EFSA konstatējumus, netiek izpildīti Regulas Nr. 1333/2008 nosacījumi, produktu var izmantot arī kā pārtikas piedevu un tā drošums un efektivitāte tiek apšaubīti.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 14 Vispirms iesniedzējtiesa norāda, ka apstrīdētā akta pamatojums, ar kuru tika atzīts, ka attiecīgais produkts, kuram tika lūgta tirdzniecības atļauja, ir dezinfekcijas līdzeklis vai katrā ziņā tiek izmantots dezinfekcijai, un līdz ar to ietilpst Regulas Nr. 853/2004 piemērošanas jomā, ir *prima facie* likumīgs un pietiekams, jo to pamato pamatlietas materiālos iekļautie pierādījumi un tas ir balstīts uz minētās regulas 3. panta 2. punktu un 11.a pantu.
- 15 Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesa uzskata, ka prasītājas sabiedrības izvirzītie pretējie argumenti ir jānoraida šādu iemeslu dēļ.
- 16 Pirmkārt, attiecībā uz prasītājas sabiedrības apgalvojumu, ka tās produkts neietilpst Regulas Nr. 853/2004 3. panta 2. punkta piemērošanas jomā, iesniedzējtiesa uzskata, ka šis noteikums, ņemot vērā, ka Regulas Nr. 853/2004 mērķis ir aizsargāt patērētājus pārtikas drošības jomā, kā norādīts šīs regulas devītajā apsvērumā, attiecas arī uz dzīvnieku izcelsmes produktu dezinfekciju visu

veidu uzņēmumos (kā norādīts astoņpadsmitajā apsvērumā) un tātad arī ārpus kautuves telpām, neatkarīgi no ražošanas procesa posma.

- 17 Otrkārt, prasītājas sabiedrības apgalvojumam, ka tās apstrīdētais produkts ir paredzēts nevis, lai novērstu dzīvnieku izcelsmes produktu virsmas piesārņojumu, bet gan lai novērstu šo piesārņojumu, pat ja to uzskatītu par patiesu, nav nekādas nozīmes pamatlietā, jo arī šajā gadījumā runa ir par “dzīvnieku izcelsmes produktu attīrīšanu no virsmas piesārņojuma” saskaņā ar Regulas Nr. 853/2004 3. panta 2. punktu.
- 18 Tomēr iesniedzējtiesa uzsver – tā kā rodas šaubas par Regulas Nr. 853/2004 3. panta 2. punkta interpretāciju, kā arī ņemot vērā, ka pamatlietā pieņemtais lēmums saskaņā ar valsts tiesību aktiem nebūs pārsūdzams, ir nepieciešams uzdot Tiesai attiecīgos prejudiciālos jautājumus.